

Anden næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v. [af Hanne Reintoft m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 146) findes i tillæg A. sp. 2543, fremsættelsen i tidenden sp. 3644).

Anden næstformand (Bay):

Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.) [af Hanne Reintoft m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 147) findes i tillæg A. sp. 2547, fremsættelsen i tidenden sp. 3644).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

De to lovforslag, som kommunisterne her har fremsat, går i realiteten ud på at føre lovgivningen tilbage til det indhold, den havde i det korte tidsrum fra 1. januar 1973 til 1. januar 1974. Forslagene vil medføre afskaffelse af hustrutillægget og etablering af en ordning, hvorefter indtægtsreguleringen af pensionstillægget til en gift pensionist igen skal ske uden hensyntagen til ægtefællens indtægter. Ægteskabstillægget skal ydes til den ikke-pensionsberettigede ægtefælle og indtægtsreguleres udelukkende på grundlag af indtægten hos denne. De 62-67-årige gifte kvinder, hvis mænd er pensionister, skal selvstændigt have ret til pension udelukkende beregnet efter deres egne indtægter.

De regler i pensionslovgivningen, som fru Hanne Reintoft m. fl. nu ønsker ophævet og erstattet med sine forslag, blev som bekendt vedtaget af et enigt folketing. Ved lov af 13. juni 1973 blev det fastsat, at ægteskabstillægget og pensionstillægget til gifte pensionister skulle indtægtsreguleres på grundlag

af ægtefællernes samlede indtægter. Endvidere blev adgangen til folkepension ophævet for kvinder i alderen fra 62 til 67 år, der er gift med en folke- eller invalidepensionist. I stedet blev der indført et hustrutillæg, der ligesom pensions- og ægteskabstillæggene indtægtsreguleres på grundlag af begge ægtefællers indtægter.

I bemærkningerne til de nu fremsatte forslag siges det, at de bestemmelser, som folketinget vedtog i juni 1973, indførte EF-princippet om mandens stilling som familiens overhoved, og i sin fremsættelsestale har fru Hanne Reintoft tilføjet, at hendes forslag sigter mod en hurtig afskaffelse af en urimelig EF-lovgivning. Jeg synes, det vil være på sin plads her at gøre opmærksom på, at hverken den gældende ordning eller fru Hanne Reintofts forslag har noget som helst med EF at gøre.

Da vi gennemførte ændringerne i pensionslovene i forbindelse med tilslutningen til EF, gik vi for vidt med hensyn til selvstændig pensionsret for gifte kvinder i alderen fra 62 til 67 år. Dette fik som bekendt særdeles uheldige følger. Indtil 1. januar 1973 var forholdet det, at pensionen til et ægtepar, hvor en af parterne var under 67, skulle indtægtsreguleres under hensyntagen til begge ægtefællers indtægt. Lovændringerne pr. 1. januar 1973 betød, at 62-67-årige hustruer gift med endog meget velhavende 67-årige mænd pludselig kunne få fuld pension og pensionstillæg oven i købet. Dette forhold skabte megen kritik og vakte med rette stor forargelse.

I forbindelse med den daværende regerings sparebestrebelse i forsommeren 1973 blev forholdet særlig aktuelt. Alle partier i folketinget var enige om, at det var nødvendigt at spare også på pensionsområdet, og man valgte at spare dér, hvor det gjorde mindst ondt. Man gennemførte derfor de nye regler fra 1. januar 1974, der i realiteten betyder en tilbagevenden til situationen før 1. januar 1973 med hensyn til indtægtsberegningen af pensionsydelse. Det vil sige, at der ikke blev tale om indtægtsnedgang for ægtepar med ingen eller kun ringe indtægter ved siden af pensionen.

Jeg vil endnu en gang understrege, at det fremsatte forslag overhovedet intet har at gøre med EF — det må være noget, fru Hanne Reintoft har misforstået. Det forelig-

[Socialministeren.]

gende forslag er desuden udelukkende til fordel for pensionister med endog meget betydelige indtægter ved siden af den sociale pension og er beregnet at medføre merudgifter for statskassen på 240 mill. kr. årligt. Regeringen kan ikke medvirke til forslagets gennemførelse.

Albertsen (S):

De forslag, som den kommunistiske folketingsgruppe med fru Hanne Reintoft som ordfører her har fremsat, indebærer, at de ca. 30.000 mest velstillede pensionistægter får nogle kontante og reelle fordele. De indebærer ikke så meget som én krone mere til de pensionistægter, der har en dårlig og svag økonomi, dvs. dem, der ikke har nogen ekstraintægter. De indebærer en merudgift på 240 mill. kr. og har altså kun virkning for mindre end 5 pct. af de pensionister, som man her påberåber sig at ville komme specielt i møde.

At det samtidig begrundes med en direkte urigtighed — for ikke at sige det stærkere — gør ikke forslagene mere acceptable eller mere tiltalende. Som anført af socialministeren har kommunisterne motiveret forslagene med, at man vil fjerne nogle urimeligheder, som medlemskabet af De europæiske Fællesskaber har medført. Dette er ikke tilfældet. Den ændring, der blev gennemført pr. 1. januar 1974, og som fik økonomiske konsekvenser på dette felt, havde ikke noget med fællesskabsmedlemskabet at gøre. Fru Hanne Reintoft afslører ofte en betydelig viden om disse felter, og derfor må jeg sige, at jeg står noget uforstående over for denne totale uvidenhed på dette felt. Det, der var tale om, dengang vi indførte den nye ordning pr. 1. januar 1973, var, at pensionen for ægtepar blev splittet op, hvilket stadig væk er tilfældet for de pensionister, der er over 67 år. Det har noget med Fællesskabet at gøre, og denne ordning er stadig væk opretholdt. Det har derimod intet med fællesmarkedet at gøre, at de samme partier, som havde indført ordningen, sidste år blev enige om, at her var noget, som vi alt taget i betragtning på baggrund af landets økonomiske situation måtte kunne spare.

Jeg vil gerne sige som mangeårigt medlem af folketinget, der har haft lejlighed til at beskæftige sig meget med socialpolitik, at

jeg har ikke oplevet en lovgivning, der som denne — altså den oprindelige, som havde fuld virkning for udgifterne i 1973 — skabte irritation og var udsat for kritik, fordi der her vitterlig var tale om lovgivning, som medførte, at en begunstiget gruppe fik særlige fordele. Det var en lov, som normalt blev kaldt loven om de rige mænds fattige koner.

De forslag, som nu er fremsat af fru Hanne Reintoft m. fl., går altså ud på at give nogle økonomiske fordele til de bedst stillede pensionister og vil ikke betyde, at de dårligst stillede pensionister får så meget som én øre mere. Hvis dette er kommunisternes socialpolitik som sådan, så må jeg nærmest sige velbekomme, som det er sagt i en anden forbindelse en anden gang af en anden politiker. Det kan ikke være alvor. Det, der er alvor og af betydning i så henseende, er de to lovforslag, som den socialdemokratiske folketingsgruppe har fremsat, dels det, vi nys har behandlet, dels det, der behandles i skatte- og afgiftsudvalget, og som i øvrigt for begge forslags vedkommende sammenlagt betyder en merudgift ikke så forfærdelig meget afvigende fra det beøbt, som der ville være tale om ved gennemførelse af de foreliggende lovforslag. De nævnte to lovforslag betyder en direkte håndsækning til de dårligst stillede pensionister. De lovforslag, som kommunisterne her har fremsat, betyder alene en håndsækning til de bedst stillede pensionister.

Derfor vil den socialdemokratiske folketingsgruppe afvise disse forslag. De må selvfølgelig gå til behandling i socialudvalget, men jeg kan på forhånd sige, at vi har ikke nogen som helst sympati med forslagene. Hvis vi virkelig var i en situation, hvor vi ud over det, som de socialdemokratiske forslag indebærer af merudgifter, havde mulighed for at disponere over en lille kvart milliard, så kan jeg rolig love for, at så ville den blive brugt til de dårligst stillede pensionister fremfor forslagene her. Derfor kan vi ikke anbefale dem. Vi må selvfølgelig arbejde med tallene og med tingene i udvalget, men vi har ikke den mindste sympati for at genindføre bestemmelserne fra 1973.

Erlendsson (FP):

Det ser ud, som om der fra de to forrige taleres side er ytret en velbegrunnet forbav-

[Erlendsson.]

selse over forslagene, og det er blevet nævnt, at den lov, som man nu vil ændre, for ca. 9 måneder siden blev vedtaget i den form, hvori vi kender den i dag med stor tilslutning fra folketinget.

Vi ser ikke nogen særlig grund til at fravige det princip, at en aldersbetinget pension er betinget af vedkommendes alder; og at en kvinde, der er gift med en pensionist, men som endnu ikke selv har nået en pensionsgivende alder af 67 år, automatisk skal have pension, blot fordi hun er gift med en ældre mand, ser vi ikke nogen indlysende grund til.

Nu er det jo fru Hanne Reintoft, der sammen med sin gruppe fremsætter forslagene, og fru Hanne Reintoft vender sig i bemærkningerne mod en diskriminering af kvinden, som hun finder er i den danske lovgivning, tillempt et EF-princip om mandens stilling som familiens overhoved. Også det har vi jo hørt tilbagevist her i dag, det skulle ikke være rigtigt. Jeg kan ikke sige, om det måske har noget på sig, for jeg har ikke selv set efter dette, men jeg troede sådan set, at når fru Hanne Reintoft kunne fremføre det, så måtte det også være rigtigt, for jeg betragter fru Hanne Reintoft som en sandfærdig person. Nu har vi altså hørt fremført nogen tvivl om dette, eller rettere sagt det er blevet tilbagevist, det har ikke noget med EF-lovgivning at gøre. Ellers kunne man jo nok sige, at hvis man skal være i EF, så var det vel ikke så urimeligt, at man på visse punkter fik en tilnærmelse til den lovgivning, som gælder inden for EF.

Fru Hanne Reintoft vil afskaffe en diskriminering af kvinden, men hun ønsker sig på den anden side en særstilling af kvinden, hvorved manden diskrimineres. Det gælder i lov nr. 146 om folkepensionen, idet hun foreslår, at en kvinde gift med en 67-årig mand, når hun selv er fyldt 62 år, skal have folkepension. Har fru Hanne Reintoft tænkt på, at kvinden i et ægteskab i mange tilfælde kan være den ældste? Det kan også være hende, der tjener pengene til familiens ophold. Derfor kunne man jo synes, hvis man ville skabe retfærdighed, at ud fra de forudsætninger, som fru Hanne Reintoft her går ud fra, så burde manden også automatisk have folkepension, hvis det var ham, der var mellem 62 og 67 år.

Vi synes ikke, at noget af dette er rimeligt. Vi går i mit parti ind for lige stor pension til alle, hvad enten de er gifte eller ugifte, som jeg sagde for lidt siden, og hvad enten de har indtægter ud over pensionen eller ej. Det ville give meget større klarhed over hele den sociale pensionslovgivning, og den har vi hørt mange ønsker om i dag. Så sent som i går så jeg, at folketingets ombudsmand, hr. Nordskov Nielsen, også sukkede over, at hele pensionslovgivningen er så indviklet, at folk ikke kan forstå den. Det er en almindelig hørt klagesang også i det sociale udvalg, hvor vi har mange diskussioner herom.

Hvis den ændring, som nu ønskes med hensyn til folkepensionen i lovforslag nr. 146, også skal gælde for invalidepension — jfr. lovforslag nr. 147 — så er vi i hvert fald ikke enige, men naturligvis vil vi da gerne være med til at se på, hvad der kan fremføres i et udvalg om disse to forslag.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Det er nogle besynderlige lovforslag, der her fremsættes af kommunisterne. Man ønsker en tilbageføring af to pensionslove, så man får den lov tilbage, der blev kaldt loven for de rige mænds fattige koner. Hvis fru Hanne Reintoft synes, der skal bruges 240 mill. kr. mere på sociale pensioner, så må hun da kunne finde en mere fornuftig måde at bruge pengene på.

Hvad man end kan mene om de sociale lovforslag, fru Hanne Reintoft tidligere har været ordfører for — og jeg mener faktisk en hel del — så må man dog indrømme, at der har været en vis linje i dem. Når disse lovforslag er blevet fremsat, kan der være den undskyldning, som vi allerede har været inde på én gang i dag, at vore pensionslove er urimeligt udviklede. Da jeg læste ordførernes taler ved førstebehandlingen af forslaget til den lov, der kun gjaldt i 1973, bemærkede jeg, at venstres daværende ordfører, den nuværende miljøminister, gik ind for at bede socialministeren om at sætte en undersøgelse i gang for at få en teknisk ændring af lovene — hvis jeg må citere:

„så vi snart kan få en tiltrængt revision af disse love, som årenes mange vildtvoksende småændringer har gjort til et vildnis“.

Da man ændrede loven i juni 1973, var bl. a. den socialdemokratiske ordfører, hr.

[Kirsten Sparre Andersen.]

Tastesen inde på, at pensionslovene var vanskelige at forstå og vanskelige at administrere. Venstres ordfører var ved den lejlighed den nuværende undervisningsminister, der bl. a. sagde (Folketingstidende 1972-73 sp. 6038):

„Vi må sikre os, at vi kender konsekvensen af de love, vi vedtager“.

Op senere:

„De mennesker, vi lovgiver for . . . , må have krav på at vide, hvad de har at rette sig efter“.

Ønsket om klarere og enkle pensionslove er altså ikke af ny dato.

Når fru Hanne Reintoft sammenkæder sine lovforslag med EF-reglerne, beror det på en misforståelse. Den lov, fru Hanne Reintoft nu vil have gennemført, blev lavet i anledning af vor tilslutning til EF, og den var i overensstemmelse med EF-reglerne, der netop krævede en opsplitning af pensionerne.

Hvis nogen efter det, jeg har sagt, har fået det indtryk, at jeg synes, kommunisternes lovforslag er forfejlede, så er det rigtigt. Venstre kan ikke medvirke ved lovforslagenes gennemførelse.

For øvrigt mener jeg, at pensionslovene skal forenkles.

Gudme (RV):

Her i huset skal vi vogte os for gentagelser, selv om det af og til kan være svært. De bemærkninger, jeg ville have fremsat, er i det store og hele — ja, praktisk taget fuldstændig — sammenfaldende med den afvisning af forslaget, som socialministeren kom med som indledning, og så er der jo ingen grund til at gentage den. Jeg kan altså på mit partis vegne henvise til den begrundelse, som socialministeren gav, og sige: vi kan ikke være med til at gennemføre de to lovforslag.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det var jo et enigt folketing, der efter mange og lange forhandlinger vedtog de nuværende pensionslove. Forslagsstillerne siger i bemærkningerne til lovforslag nr. 146 om folkepension, at man herved indførte EF-princippet om mandens stilling som familiens overhoved og desuden forringede pensionisternes økonomiske kår. Jeg vil

gerne sige til forslagsstilleren, at behandlingen dengang ikke på nogen måde havde relation til de sociale EF-love, og argumentationen har ingen bund i dette konkrete tilfælde.

Normalt er fremsættelse af nye lovforslag tænkt som et skridt fremad i udviklingen inden for samfundet. Disse forslag tilsigter at gå tilbage til tidligere lovgivning. Jeg vil gerne henvise til mine bemærkninger i forbindelse med det forrige lovforslag om problemerne angående pensionisternes forhold ved den kommende pensionslovgivning, og jeg vil gerne tilføje, at min gruppe ikke kan medvirke til lovforslagenes gennemførelse.

Anden næstformand (Bay):

Fru Lena Pedersen har ordet. Nej, undskyld, det er hr. Poul Boeg.

Poul Boeg (CD):

Det er mig kun en glæde og ære at blive taget for fru Lena Pedersen, men illusionen kan vist ikke opretholdes.

Jeg må som ministeren og de øvrige ordførere sige, at centrum-demokraterne kan ikke give tilslutning til de forslag, der her foreligger. Mange af de grunde, vi har til dette, såsom forholdet til EF, den sociale slagside og udgiften på de 240 mill. kr., har jo været nævnt af flere andre, og jeg skal følge den radikale ordførers gode eksempel med ikke nærmere at gå ind på alt dette. Men jeg ville godt for egen regning tilføje en eller to yderligere ting.

For det første dette, at det forekommer mig — uanset hvordan man nu vil stille sig til sådanne lovforslag — at der ikke i bemærkningerne er givet så megen begrundelse, som man med rimelighed måtte kunne kræve. Det siges eksempelvis i bemærkningerne til lovforslag nr. 146 om folkepension, for at trække noget nyt frem i debatten, at pensionisternes økonomiske kår er blevet ganske væsentligt forringet. Det har man selvfølgelig lov til at sige, og det er da også muligt, at det er rigtigt, men jeg synes, man savner en eller anden form for begrundelse eller redegørelse for dette. Det falder mig naturligt som sammenligning at se på den opstilling, vi fik i bemærkningerne til det lovforslag, vi lige behandlede forud for det-

[Poul Boeg.]

te, hvor der i en tabel med en række konkrete tal osv. var givet en ganske nøjagtig påvisning af, på hvilket grundlag man kom med påstande af en sådan art.

For det andet vil jeg også gerne pege på, at det under alle omstændigheder er ret så usædvanligt at gøre det, som disse forslag tilsigter, nemlig at give love med tilbagevirkende kraft. Bevares, jeg ved godt, der ikke ligefrem er noget til hinder for det efter grundloven, men det er i hvert fald noget, vi altid plejer at undgå, noget, der skaber en uoverskuelig retstilstand med komplicerede administrative og finansielle konsekvenser.

Endelig vil jeg godt mere generelt sige, at det forekommer centrum-demokraterne, at nok må vi selvfølgelig lejlighedsvis undersøge, om der er ting, vi har lavet, der skal tages op til revision, men der må være visse rimelige kriterier for, at man gør det, og her forekommer det os, at alle faktorer peger i retning af, at man ikke nu skal begynde at revidere. Den første faktor er, at den lov, som man ønsker at revidere, er af forholdsvis ny dato, vedtaget så sent som i juni i fjor.

Det er, synes vi, lovlig tidligt at begynde at ville se på den igen. Vi kan jo ikke ustandselig blive ved at lappe og lave om og lave noget nyt.

For det andet er det for os en meget væsentlig faktor, som det også har været fremhævet, at der stod et enstemmigt folketing bag ved dette. Havde det været noget meget kontroversielt, kunne det måske have været en større rimelighed i at finde ud af, om folketinget nu så anderledes på det.

Endelig er der jo for det tredje ikke fremkommet noget afgørende nyt. Hvis der, som det har været tilfældet i visse andre situationer, var kommet virkelig fundamentale nye faktorer frem, der nu kunne stille tingene i et andet lys, så kunne det selvfølgelig også være en faktor, der kunne berettige til, at man alligevel nu ville begynde at tænke i revisions- og ændringsbaner, og her altså tilbageførelse af retstilstanden.

Vi synes alt i alt ikke, at der foreligger noget rimeligt kriterium for, at man bør lave dette om igen, efter at man lige har lavet denne ordning, og vi må altså, som jeg indledningsvis sagde, konkludere, at vi hel-

ler ikke kan give støtte til de kommunistiske forslag.

Ebba Strange (SF):

Principielt kan jeg erklære mig enig med fru Hanne Reintoft i, at mennesker bør opfattes som individer og have løn, pension, skat osv. tildelt hver for sig. Men dette lovforslag er jo kun en del af den problematik, som bør ansues i sin helhed.

Når SF i foråret 1973 gik med til at ændre reglerne om ægtepars pensionsbetalinger, var det, fordi vi mente, at de, der måtte blive ramt af forslaget, var de ægtepar, der havde en relativt høj ekstra indtægt, og vi har et par gange her i debatten i dag hørt, som vi også hørte dengang, at det handlede om de rige mænds fattige koner.

Desuden — det er også blevet påpeget nogle gange — er det ikke 1973-loven, der er en EF-lov, men netop 1972-loven. Det var jo EF-loven fra 1972, der indførte det såkaldte splittingsystem. Det er kvindesagligt set et rimeligt system, synes jeg, dér er vi enige, men stadig væk mener jeg, at det bør ses i sin sammenhæng med skat og ydelser på hele området.

Som udtalt ved behandlingen af det foregående lovforslag sker der hver eneste gang, vi ændrer ved pensionerne, det, at adskillige pensionister har svært ved at overskue konsekvenserne. Det sker også, at nogle grupper, nogle personer, bliver hårdere ramt end andre.

Jeg kan ikke lade være ved denne lejlighed at nævne, ikke det, jeg plejer at nævne, men vores dårlige socialstatistik. Jeg ville ønske, vi her i landet kunne blive dygtigere til at lave en ordentlig socialstatistik, så vi fik bedre overblik over, hvem det egentlig er, der får hvad, og hvem det er, der har brug for hvad, og hvem det er, der lider af hvad i social henseende i dette land. Jeg går nemlig ud fra, at det, der har fået fru Hanne Reintoft til at fremsætte lovforslaget, er, at hun ligesom jeg har flere eksempler, har fået flere henvendelser fra folk, der er blevet ramt her pr. 1. januar af den nye lovs virkning.

Når nu forslaget er fremsat, vil jeg gerne benytte lejligheden til i udvalget at prøve at få fremskaffet nogle oplysninger fra socialministeriet om, hvordan virkningerne har

[Ebba Stranga.]

været på de ægtepar, der er blevet omfattet af denne 1973-lov, som altså lige er trådt i kraft. Og på baggrund af de oplysninger, vi får dér, vil vi så tage endelig stilling til lovforslaget.

Inge Krogh (KrF):

Jeg synes ikke, man kan se bort fra, at der i det foreliggende lovforslag fra det kommunistiske parti er gode intentioner, og jeg tror også, at det ville betyde en forbedring, i hvert fald for en del kvinder, kvinder i ægteskaber, hvor man har måske en lille indtægt ved siden af. Her tror jeg, det ville betyde en forbedring, og specielt også en forbedring for gifte kvinder fra 62 til 67 år. Men på grund af landets økonomiske situation i øjeblikket mener vi ikke, at det kan gennemføres.

Ib Christensen (DR):

Den lov, man indførte i 1972 — og forslaget fra kommunisterne går jo ud på, at man fører loven tilbage til 1972-tilstanden — var et eksempel på lovjaskeri fra folketingets side. Man havde ikke tænkt sig ordentligt om, da man lavede den, og man havde navnlig ikke vurderet de økonomiske konsekvenser.

Så ændrer man enstemmigt loven i 1973, og så fratager man — således opfattes det af den gruppe, der her er tale om — dem noget, de synes, de har retmæssigt krav på, for de havde jo fået det, og så er vi straks inde i de psykologiske problemer, der kan opstå, når man må gennemføre nødvendige begrænsninger i de sociale ydelser for at spare og bl. a. også for at få midler til overføre til andre sociale, mere påtrængende formål.

Vi kan tilslutte os den argumentation, der er fremkommet med hensyn til forslagets omkostninger. Det drejer sig altså immervæk om $\frac{1}{4}$ mia kr., som fortrinsvis skal ledes til pensionister, som ikke har det alt for dårligt — fra hr. Albertsens side blev sagt de 30.000 mest velbjergede pensionistægter her i landet. Vi kan ikke se, at det er en

særlig påtrængende social opgave, slet ikke i landets økonomiske og finansielle situation.

Til dette kommer yderligere, at der jo stadig væk også i forslaget er tale om en forskelsbehandling. Vi er modstandere af forskelsbehandling, både når det drejer sig om aldersgrænser, henholdsvis 62 og 67 år, og når det drejer sig om mænd og kvinder. Jeg er godt klar over, at der naturligvis stadig væk vil være forskelsbehandling i pensionistlovgivningen, uanset om dette forslag bliver vedtaget eller forkastet, men jeg synes ikke, det indebærer nogen fremskridt i retning af en mindsket diskrimination.

Vi kan altså ud fra disse betragtninger ikke tilsige vores positive medvirken til dette lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Rein-toft) (DKP):

Jeg kan godt forstå, man har så travlt med at forklare, at dette ikke er et EF-forslag, for da man skulle lokke befolkningen ind i EF, havde man faktisk så travlt med at fylde den med usandheder og bedrag om, at vores socialpolitik ikke skulle samordnes med EF-landenes.

Da man nu ved sidste års sparerunde skulle finde et sted at spare — og dér kan man jo kun finde de svageste og de mest udsatte i dette land — så indførte man her det overordnede EF-princip, at manden gøres til hovedperson og hustruen til biperson i social henseende. I næsten alle EF-lande er manden den sociale forsikringstager og hustruen følger hans forsikring. Det er ikke for ingenting, at den radikale landsdommer, Inger Margrete Pedersen, kalder kvinden i EF for de sociale sikrings proletariat, netop fordi hun har denne afhængige stilling, og det vil vi i hvert tilfælde, hver gang vi ser det dukke op i vores lovgivning, protestere imod.

Da man fratog de gifte 62-67-årige kvinder pensionsretten og i stedet for tildelte manden et hustrutillæg, der aftrappes ved indtægt, diskriminerede man jo kvinderne meget hårdt. Jeg synes, det er mærkeligt,

[Hanne Reintoft.]

man ikke kan forstå, at det er uværdigt for en kvinde, der måske har været i erhverv det meste af sit liv, at hun pludselig skal bede sin mand om penge.

Jeg ved, at man for det første har villet argumentere med, at det ikke var rimeligt, at kvinden skulle have en lavere pensionsalder end manden. Det kunne jo være et ligetretssynspunkt, hvis man kunne tiltænke folketinget noget sådant, men det er jo gennemhullet i vores samfund. Det er jo slet ikke kvindens pensionsalder, der er for lav; det er mandens, der er for høj, og vi ved jo også, at 40 pct. af befolkningen i denne aldersgruppe overgår til andre pensionsformer, simpelt hen fordi de ikke kan arbejde længere.

For det andet ved enhver, at en 62-årig kvinde har meget svært ved at skaffe sig arbejde, ikke mindst hvis hun har gået hjemme livet igennem og pludselig er henvist til også at leve af mandens folkepension, der jo unægtelig var beregnet til en enlig. Ethvert arbejdsformidlingskontor og ethvert revalideringscenter ved, at vort arbejdsmarked ikke vil antage en kvinde i den alder, selv om hun er arbejdsduelig, og derfor er hun altså på grund af samfundets holdning og ikke på grund af sin egen holdning faktisk kommet i pensionsalderen.

For det tredje ved enhver velorienteret 62-årig kvinde selvfølgelig, hvordan hun skal omgå den lov, vi gennemførte sidste år. Jeg har selv hjulpet mange kvinder med det, og det foregår på den måde, at man går op på arbejdsformidlingen, og dér siger de straks, at de ikke kan anvise én arbejde. Så går man op på revalideringscenteret, og der ligger et internt cirkulære om, at disse kvinder skal afvises i visitationen, fordi alle ved, de ikke kan revalideres. Så søger man pension med en lægeattest, og det får man altid, og så har man sin egen pension, og så er den sag i orden, vel at mærke hvis man er velorienteret eller har god hjælp, mens de dumme selvfølgelig kan være henvist til at klare sig med det dårlige forslag, der sidst blev gennemført.

For det fjerde har socialministeren jo netop lige måttet erkende, at disse kvinder har et pensionsbehov, for der er netop kommet et cirkulære fra socialministeriet om, at de med hensyn til omsorgslovgivning

skal være at regne for pensionister, fordi man ved, de har behov for den hjælp, en pensionist skal have, nemlig fordi de har nået pensionsalderen med den form, hele vores samfund har.

Så snakker man hjertegribende om de rige, og det er jo også lige noget at sige til vi kommunister, at nu vil vi sørge for de rige. Derfor vil jeg gerne i dag have et klart svar både fra hr. Albertsen og fra socialministeren på spørgsmålet: vil man være med til at ændre den fulde folkepension, så de rige mænd heller ikke får pension, eller er det kun de 62-67 årige kvinder, der ikke må have en rig mand? Det er jo i hvert fald en interessant problemstilling, sådan set ud fra et kvindesagligt grundlag.

Det skulle ikke være så svært at se det urimelige og kvindediskriminerende i lovgivningen. Jeg blev, lige da den var indført, ringet op af en meget vred dame der sagde, at nu havde hun forsørget en fortrukken mand i 25 år, og det havde hun gjort, fordi hun havde 5 børn med ham, og fordi hun godt kunne „lide skvattet“, som hun sagde, men hun syntes i hvert fald ikke, at hun skulle hen og bede ham om penge, efter at hun havde været hovedforsørger hele livet. Tænk, jeg synes det skulle være et argument, som i hvert fald kvinder skulle kunne forstå. Vi burde gå den anden vej og stille kvinderne lige så frit, vi overhovedet kunne, både i vores sociale lovgivning og på vores arbejdsmarked, hvor vi ved, de har det svært.

Med hensyn til pensionstillægget var det jo en stor lettelse, at man adskilte det, således at ægtefællens indtægtsforhold ikke fik indflydelse på pensionstillæggets beregning. Tilbageføring til det gamle system kan igen kun forklares med sparehensyn og igen kun med, at man ikke kan finde andre steder at skære ned end over for de små.

Vi har herinde snakket og snakket om sambeskatningens ophævelse. For ganske nylig skulle det være den store kvindesag fra fremskridtspartiets side, at man ophævede sambeskatningen for formuernes vedkommende. Jeg sagde dengang, og jeg gentager det igen: lad os hellere ophæve den fælles beregning af de sociale ydelser, for dér drejer det sig om de små, og det er dér, det rammer hårdt, det gælder både i pensionslovgivningen og i forsorgsloven, hvorfor vi

[Hanne Reintoft.]

også kommer med et ændringsforslag til bi-standsloven på dette punkt.

Det ligger ganske klart, at hvis man ikke får netop pensionstillægget, som socialministeren jo godt ved medfører en række andre ydelser, medicinkort og så mange andre små lettelser, så rammer det hårdt. Fordi det faktisk bliver en større sum af ydelser, man ikke får, og fordi der er en mindre ægtefælleindtægt, så er det tit meget uheldigt og meget bittert at skulle miste det. Når man så snakker med de rige: jeg var nede her for nylig hos de kommunale smede i København, der har en lille bitte, beskeden pension ved siden af — de var jo alle sammen ramt af den lovgivning, de var i øvrigt næsten færdige med at være socialdemokrater af samme grund — og de måtte alle sammen af med noget af deres hustrutillæg. Er det de rige, dem, der livet igennem har gået og sparet op til en lille bitte ekstrapension for at have det tåleligt og kunne bevare sommerhuset? Er det dem, hr. Albertsen, vi skal til livs? Det vil jeg gerne have svar på.

Politikerne i dette land opfordrer altid folk til at spare op. Den lovgivning, man har gennemført i de sidste år, gør simpelt hen den, der sparer en smule op, til grin. Er man pensionist og har bare 30.000-35.000 kr. sparet op, så bliver man til grin, fordi man simpelt hen ikke får de ganske almindelige ydelser, som man havde fået, hvis man ikke havde gjort det.

Det er ikke rimeligt hverken at gøre folk til grin eller diskriminere vores kvinder. Det er måske urimeligt at give folkepension til de rige, men så lad os tage det op som et generelt problem og ikke som et kvindeproblem.

Albertsen (S):

Kun to korte bemærkninger. Den ene den gælder retsforbundets ordfører, hr. Ib Christensen, der tillod sig at sige, at her drøfter vi altså en lov, som er et fortræffeligt eksempel på det lovjaskeri, det gamle folketing præsterede. Nu er der jo stadig væk medlemmer af det høje ting, som også var medlemmer på det tidspunkt, denne lovgivning blev behandlet, og også nogle, der var med i udvalgsarbejdet, og jeg tror, jeg har ret til at sige, at det var et overordentlig krævende arbejde, som tog overordentlig

lang tid, og hvor der var et væld af papirer, et væld af samråd, et væld af drøftelser, og vi havde alle sammen en fornemmelse af, at da det arbejde var overstået, havde vi præsteret et hæderligt stykke arbejde. Så derfor må jeg totalt afvise denne betragtning. Jeg var også ordfører for lovforslaget dengang.

Så vil jeg også gerne sige, at når det bliver anført, at vi ikke havde nogen som helst viden om merudgiften, så er dette ej heller rigtigt. Hvis hr. Ib Christensen havde gjort sig den ulejlighed at studere disse papirer, ville han have set, at der udtrykkelig var anført, hvilke merudgifter det drejede sig om.

Så vil jeg gerne ganske kort sige, at det havde klædt fru Hanne Reintoft, om hun havde erkendt sin urigtige påstand om sammenhængen mellem denne lovgivning og EF-medlemskabet.

Desværre tillader tiden ikke, at jeg går ind i dybere overvejelser. Min tid er udløbet.

Ib Christensen (DR):

Jeg betvivler ikke, at man har haft masser af samråd og har gjort et stort arbejde med hensyn til denne lovgivning, men det jeg hæftede betegnelsen lovjaskeri på, var de udgiftsmæssige konsekvenser.

Jeg betvivler heller ikke, at man har fået nogle overslag, der måske var pålidelige med hensyn til de udgiftsmæssige konsekvenser, men den samfundsøkonomiske stilling tillod jo altså ikke, at disse konsekvenser blev båret af samfundet, og det var jo derfor, man måtte lave lovgivningen om.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Reintoft) (DKP):

Det er jo i hvert fald svært for hr. Albertsen at bortforklare, at denne lovgivning passer som hånd i handske til EF's lovgivning, men jeg mangler et svar fra hr. Albertsen på, om socialdemokratiet nu, der er snakket så meget om de rige, vil gå med til at lave om på den fulde folkepension. Hvis ikke, synes jeg hele den argumentation var meget svag.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Det er ikke ukendt, at den lovgivning, vi

[Albertsen.]

her drøfter, er meget indviklet ligesom hele pensionslovgivningen som sådan, og den indebærer givetvis en række uretfærdigheder. Det er også derfor den tidligere socialdemokratiske regering nedsatte en kommission, der skulle kigge på disse ting, og som nævnt ved en tidligere forhandling her i dag venter vi på et udspil i så henseende. Der vil fru Hanne Reintoft få rig lejlighed til at drøfte forhåbentlig saglige og måske også for hende selv tilfredsstillende forslag, noget, vi ikke kan karakterisere de her behandlede lovforslag som. Jeg vil gerne sige, at det, der stadig væk må stå fast, det, der skal huskes fra denne debat, er, at de lovforslag, som vi har drøftet i dag, er lovforslag, der indicerer en merudgift på godt et par hundrede millioner kroner, og som trods alt er til kontant hjælp og fordel for de mest velstillede af pensionisterne.

Vedrørende disse grænsegrupper, som fru Hanne Reintoft nævnte, mener vi, at deres problemer stort set skulle dækkes ind med det lovforslag, som så vidt jeg husker blev behandlet i fredags, nemlig det socialdemokratiske lovforslag om lettelse af pensionisternes skatteproblemer. Jeg tror, at når man ser virkningen af dette, så vil fru Hanne Reintoft, klog som hun er, nok erkende, at her er realiseret noget, som er mere kontant og noget mere retfærdigt, end det fru Hanne Reintoft og kommunisterne her har lagt op til.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Den forrige taler sagde, at fru Hanne Reintoft var en klog dame, og det vil jeg gerne tilslutte mig. Derfor undrer det mig, at fru Hanne Reintoft ikke vil erkende, at den ændring, der blev foretaget i lovene, var forårsaget af, at EF krævede en opsplitning af pensionerne. Jeg mener, at man dog ikke kan gøre sort til hvidt, selv om man gerne vil.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Reintoft) (DKP):

Ja men jeg har da aldrig benægtet, at det, man lavede forrige gang, da man splittede op, det var et mindre EF-princip. Nu er det lidt komisk at splitte halvanden pension

op i to gange trekvart, der er altså ikke noget særlig socialt i det. Men det overordnede princip om mandens stilling i forhold til hustruen er noget, der følger al EFs sociale lovgivning, og det er jo det, der er det farlige. Vi får det jo ind ad bagdøren. Det ved man også godt; man vil bare ikke indrømme det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (H. C. Toft):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget:

Udtræder: Lone Dybkjær

Ny stedf.: Ingomar Petersen.

Skatte- og afgiftsudvalget:

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Ny stedf.: Klausen

Socialudvalget:

Udtræder: Ipsen

Nyt medl.: Vestergaard Eriksen.

Undervisningsudvalget:

Udtræder: Anders Uhrskov

Nyt medl.: Maigaard.

Med skrivelse af dags dato har ministeren for offentlige arbejder fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Arentoft stillet spørgsmål. (Spm. nr. 229). Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig besvaret spørgsmål.

Af Arentoft (FP) til ministeren for offentlige arbejder (30. april 1974):

„Finder ministeren det præmierede, nye symbol for post- og telegrafvæsenet så

[Arentoft.]

meget bedre end det i øjeblikket anvendte, at en udskiftning kan være ønskelig, og kan det oplyses, hvor meget en ændring af symbolet vil koste, og hvorledes dette kan gøres næsten omkostningsfrit i forbindelse med en rationalisering inden for post- og telegrafvæsenet, og endelig kan ministeren give tilsagn om, at et nyt symbol ikke vil blive indført for post- og telegrafvæsenet, før en sådan ændring er forelagt folketinget?"

(Sp. nr. 229).

Begrundelse.

Spørgsmålet stilles i forlængelse af mit mundtlige spørgsmål (nr. 10) til ministeren og dennes svar den 9. januar 1974. I sin besvarelse nævnte ministeren blandt andet, at en udskiftning ikke ville blive så dyr, da det efter de foreliggende oplysninger kunne ske successivt og i forbindelse med en rationalisering inden for post- og telegrafvæsenet.

Da der under alle omstændigheder vil blive tale om et væsentligt beløb (postkasser ommales, postflag udskiftes, symboler på posthuse, frimærkeautomater, uniformsknapper og -kasketter skal udskiftes o. m. m.), bør en sådan ændring forelægges folketinget til vedtagelse eller forkastelse.

Minister for offentlige arbejder *Damsgaards* svar (7. maj 1974):

Post- og telegrafvæsenet har ikke taget stilling til, hvilket mærke man ønsker at tage i anvendelse.

Udover hvad det har kostet at afholde konkurrencen regner post- og telegrafvæsenet ikke med nævneværdige udgifter fremover, idet overgangen til et nyt mærke vil ske i forbindelse med nyoptryk af blanketter, nødvendige fornyelser og reparation af materiel m. v.

Med hensyn til rationaliseringen har post- og telegrafvæsenet oplyst, at der ek-

sempelvis ved en rationalisering af fremstillingen af brevpapir og konvolutter — et område, hvor det helt rigtige bomærke netop vil være på sin plads — kan opnås besparelser, der allerede i løbet af de første tre år forventes at kunne dække de afholdte udgifter ved etatsmærkeprojektet.

Post- og telegrafvæsenet skal jo drives forretningsmæssigt, og det er derfor naturligt, at man foretager en rationalisering og produktudvikling med designmæssige forbedringer af etatens aktiviteter og i denne forbindelse søger at finde udtryksformer, der til alle formål har de rette egenskaber.

Hvorvidt det ene eller det andet symbol vil være bedst egnet, kan det vel ikke være folketingets opgave at tage stilling til.

Som jeg før har sagt, har jeg bedt om, at generaldirektøren vil orientere mig om, hvad man finder frem til, inden der tages noget nyt symbol i anvendelse.

Fjerde næstformand (*H. C. Toft*):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 8. maj, kl. 10 med følgende dagsorden:

- 1) *Forhandling om forsvarsministerens skriftlige redegørelse af 25. april 1974 for Christianiasagens udvikling.*
- 2) *Spørgsmål til ministrene.*
- 3) *Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til landsnævnet for omnibus- og fragtmandskørsel.*

Mødet hævet kl. 16.20.